

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: سمیرا سادات دولت‌آبادی، ۱۳۹۰

قصد و نیت و نقش آن در عبادات و معاملات

چکیده:

نیت انبعاث و پرش روح است که اگر انسان از طبیعت پر کشید و بالا آمد می‌گویند نیت کرده، ارزش هر عملی را نیت و قصد آن مشخص می‌کند. «نیت» به معنی قصد و اراده‌ی جازم بر انجام عمل است. هدف از تشریع عبادات، قرب معنوی به خدای تعالی و فراهم نمودن شرایط بهره‌مندی هر بیشتر از برکات بندگی خداوند است. آیات و روایات به خوبی گویای این امرند که نیت در عمل دارای نقش تعیین‌کننده و ارزشمند می‌باشد. نیت در عبادت، ابوات هشتگانه عبادت را دربرمی‌گیرد اعمال شرعی و عبادی سطوح بیرونی و درونی دارند که نیت در هر یک از این ابواب معنا و مفهوم خاص می‌یابد. دو واژه عبادت و اخلاص ارتباط تنگاتنگ با نیت دارند. عبادت به معنای اخص به اعمالی گفته می‌شود که قصد تقرب در صحت آن دخیل باشد. ظهور اخلاص نقطه شروع یک عمل عبادی حقیقی است. از دیدگاه اسلام کار اخلاقی و ارزشمند کاری است که صرفاً برای تحصیل رضای خداوند انجام گیرد. قصد و نیت در فقه امامیه علاوه بر عبادات، معاملات را نیز شامل می‌شود. یکی از عناصر مهم و مؤثر در ایجاد تعهدات و اعمال حقوقی قصد و اراده است. فقها با استناد به قاعده مسلم فقهی «العقود تابعة للقصد» به صراحت بر تبعیت عقد از قصد تأکید کرده‌اند. در قانون مدنی ایران یکی از شرایط اساسی برای صحت معاملات قصد طرفین و رضای آنها می‌باشد که در صورت فقدان آن، موجب بطلان یا عدم نفوذ معاملات می‌شود. اصل حاکمیت اراده یک اصل فلسفی مهم است. از دیدگاه طرفداران آن بدین معنا است که اراده فرد نه تنها در ایجاد عقد و آثاری که بر آن مترتب می‌شود بلکه در تمامی روابط حقوقی حاکمیت مطلق دارد. بنابراین با توجه به مفاد ماده 10 ق.م. در حقوق کشور ما نیز اصل حاکمیت اراده به عنوان یک اصل مسلم پذیرفته شده است.

کلیدواژه‌ها: نیت، قصد قربت، عبادت، معامله، اراده

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۴۰۷۹۰۱۰۱۵

تاریخ دفاع: ۱۳۹۰/۱۱/۲۹

رشته‌ی تحصیلی: الهیات و معارف اسلامی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر محسن ولایتی

استاد مشاور: دکتر ولی اله ملکوتی فر

M.A. Thesis:

Niyyat and intention and its role in devotions and

transactions

Niyyah (intention) is the arousal and promotion of the soul. If the human's soul flies and uprises beyond the nature so he has intended. The value of every action is characterized by the intention and purpose behind it. Niyyah means the tendency to perform an action with predetermined purpose and free will. The canonization of the devotions the spiritual closeness to the Almighty God and getting prepared to enjoy the blessings infused due to being a servant of Allah. The Quranic verses and Muslim traditions suggest that niyyah plays a significant role in action. Niyyah in devotions make the eight entrances to devotions. The religious actions and devotions have both internal and external levels in which niyyah hold a particular concept and meaning. Two terms of "devotion" and "sincerity" maintain a close relationship with niyyah. Devotions, in particular, are those actions in which the intention of closeness (to Allah) is sought. Sincerity is the start point of a true devotion. In addition to the devotions, intention (niyyah) in the Imamate jurisprudence covers the subject matter of transactions and contracts. One of the important elements in creating legal actions and commitments is the intention and purpose. The jurisprudents usually refer to the generally acceptable principle: "the contracts are subject to the underlying intentions" which expressly focuses on the compliance of contract with the intention of signing such a contract. In the Iranian Civil Code one of the most fundamental conditions for legitimacy of the transactions are the intentions of both parties as well as their satisfaction with them. In case, they lack such a condition, they will be turned null and void and subsequently the contract could not be enforced. The principle of "free will" is also an important doctrine in philosophy. From the proponents' viewpoint, this means that the individual's will is not only effective in creation of contract but also is absolutely effective in all legal relationships. Therefore, with regard to the stipulations made in the Article 10 of the Iranian Civil Code, the principle of free will has been generally acknowledged in our country.